

původních příběhů. Další a další pokračování ani nemá smysl zmiňovat.

Pro 80. léta jsou ovšem typické literární přepisy oblíbených filmů a televizních seriálů. Těch v této dekádě vzniklo, co se sledovaného žánru týče, více než původních děl. Většinou je psali, nebo se na nich alespoň podíleli, sami autoři scénářů. Nejaktivnější byl v tomto směru již několikrát zmiňovaný **Ota Hoffman**. První jeho taková kniha, *Pan Tau a tisíc zázraků*, vznikla dokonce už v roce 1974. V 80. letech potom literárně zpracoval filmy *Lucie a zázraky* (1980) a *Lucie, postrach ulice* (1984) a seriály *Návštěvníci* (1985) a *Chobotnice z II. patra* (1987, pod názvem *Chobotnice z Čertovky*).

Hermína Franková podobně upravila scénáře, na nichž se podílela s **Milošem Macourkem** – *Dívka na koštěti* (1987), *Křeček v noční košili* (1989, jako *Jak řídit inženýra Křečka*) a *Arabela* (1990). Další Macourkovy scénáře přepracoval do prozaické podoby **Petr Markov**; konkrétně *Konec vodníků v Čechách* (1980), určený ovšem již trochu vyšší věkové kategorii, a *Létající Čestmír* (1991). Knižní podoby se ostatně dočkali i *Mach a Šebestová* (1982), a to přímo od Miloše Macourka. Tady je ovšem už řazení do fantastiky opravdu velmi hraniční. A konečně **Jiří Melíšek** a **Jiří Havel** jsou autoři scénáře i knižní verze filmu *Ať žijí duchové* (1981). (Pozn.: letopočty i v tomto úseku označují vždy rok vydání knihy.) Ještě je třeba zmínit jeden fenomén, trůfám si říci, že hodně specificky český. Tím jsou dětské knihy, které na půdorysu vědeckofantastického příběhu slouží vzdělávací a výchovné funkci. Některé jsem již zmínil při výčtu prvorepublikové tvorby. V poválečném období byl v tomto směru první **Dominik Filip**. Jeho *Filmařova dobrodružství v pravěku* (1948) mají děti poučit o vývoji života na Zemi.

I o této knize se mluví jako o možném zdroji inspirace pro slavný Zemanův film. Podobné cíle si klade i **Jiří Mikula** v knihách *Zuby machairodů* (1980) a *Kly mastodontů* (1989). V nich se vypraví na prohlídku třetihor skupina starších školáků pod vedením samotného vynálezce stroje času. **Václav Čtvrtek** v knize *Směr vesmír – start!* (1959) poučuje čtenáře o historii astronomie; přednáší ji sám Galileo Galilei, vystoupivší z obrazu.

Dějiny letectví a kosmického výzkumu zase představuje **Ivo Štuka** v knize *Šest dní na Luně I* (1963). Ta je překrásná svým výtvarným provedením, o němž se postaral Teodor Rotrekl. Mezi lety 1964 – 67 dokonce vycházela celá sešitová řada *Proč?*, jejímž průvodcem je robot Emilián. Kongeniálně ji ilustroval Jiří Malák a mezi autory jedenácti sešitů najdeme mj. i **Zdeňka Svěráka**. Nakonec i populárně vědecké knihy **Milana Baumana** *Záhady pro zítřek* (1979) a *Na prahu neznámých světů* (1985), určené ovšem už o něco starším a poučenějším čtenářům, jsou proloženy vědeckofantastickými povídkami.

V knize **Rudolfa Čechury** *Pavián mezi lidmi* (1986) vysvětlují děti mimozemšťanovi z planety Pávie zásady pozemské etikety a slušného chování. **Josef Hanzlík** pak v knize *Létající talíře (a lžíce)* (1995) seznamuje dětského čtenáře se základy stolování. Dětská fantastika pochopitelně vzniká i v novém tisíciletí; její výčet by dalece přesáhl možnosti rozsahu tohoto článku. Její žánrový rozsah je široký, stejně jako kvalitativní rozpětí – koneckonců při takovém množství nových titulů nelze očekávat, že budou všechny špičkové. Nicméně lze říci, že stále můžeme nabídnout svým dětem a vnoučatům hodně dobrého čtení a přivést je tak k celoživotnímu zájmu o náš oblíbený žánr; a to je moc dobře.

Martin Koutný

Zdroje:

Ivan Adamovič – *Slovník české literární fantastiky a science fiction* (R3, 1995)
 Ondřej Neff – *Něco je jinak* (Albatros, 1981)
 Přemysl Houžvička – *Od Kolára k Faucharovi (vlastním nákladem, 2006)*
www.legie.info.cz

sestavil Vlado Ríša

Sbírka SF povídek - DUBEN 2024

Vydal Časopis xb-1 s.r.o. Olšanská 55/5; 130 00 Praha Žižkov

redakce: Hana Mudrová a Františka Vrbenská, Martin Šust

Obálka Alexandr Rusevský

Sazba Vlado Ríša

Vytiskl MAFRAPRINT; petr.turyna@mafra.cz

První vydání